

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ОДЕСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ ЕКОНОМІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ**

Кафедра фінансів

РЕФЕРАТ
кваліфікаційної роботи
на здобуття освітнього ступеня магістра
зі спеціальності «Фінанси, банківська справа та страхування»
за магістерською програмою професійного спрямування «Державні та
муніципальні фінанси»
на тему: «Державний борг України: механізм управління та обслуговування»

Виконавець:

Студент Логвиненко П.О.
Факультет ЦЗФН

Науковий керівник:

к.е.н., доцент
Шикіна Наталя Анатоліївна

ЗАГАЛЬНА ХАРАКТЕРИСТИКА РОБОТИ

Актуальність теми Дослідження проблем формування державного боргу в період спалаху економічної кризи, яка спостерігається останнім часом в Україні.

Мета дослідження Наукове обґрунтування економічної природи державного боргу; виявлення основних тенденцій і специфічних особливостей формування державного боргу в Україні; обґрунтування концептуальних засад щодо вдосконалення механізму управління державним боргом та його обслуговування в умовах перехідної економіки України.

Завдання дослідження:

- обґрунтування економічної сутності державного боргу як складової державних фінансів;
- виявлення основних тенденцій формування державного боргу України;
- визначення основних етапів формування державного внутрішнього боргу, аналіз механізму управління ним;
- оцінка розміру та динаміки зовнішньої заборгованості України;
- узагальнення зарубіжного досвіду обслуговування державного боргу з метою його можливого використання в Україні;
- розробка пропозицій щодо удосконалення управління та обслуговування державного боргу в Україні.

Об'єкт дослідження Державний борг України.

Предмет дослідження Механізм управління та обслуговування державного боргу України, розробка шляхів вдосконалення системи управління державним боргом України.

Методи дослідження У ході дослідження було використано загальнонаукові і спеціальні методи дослідження: аналізу і синтезу - при визначенні основних понять, функцій, складових державного боргу, а також при з'ясуванні боргового стану України і зарубіжних країн; опису, історичного та логічного - для аналізу загального боргового стану в Україні, розкриття проблем, пов'язаних із державною заборгованістю і розробки основних стратегічних перспектив для покращення ситуації в даній сфері; економіко-математичний - для визначення залежностей між основними статистичними показниками, що характеризують загальний борговий стан, видатки, необхідні на обслуговування державного боргу, а також виявлення взаємозв'язків між даними показниками і загальним економічним становищем держави.

Інформаційна база дослідження Законодавчі та нормативно-правові акти, що визначають механізм управління державним боргом, офіційні статистичні матеріали Державного комітету статистики України, звітні дані Міністерства фінансів України, Рахункової палати України та Національного банку України, джерела міжнародних фінансових організацій, економічні звіти науково-дослідних центрів, статистичні щорічники. Широко використані праці українських та іноземних авторів, матеріали науково-

практичних конференцій, семінарів, рекомендації міжнародних експертів щодо здійснення боргової політики в Україні, та інші публікації.

Структура та обсяг роботи. Кваліфікаційна робота магістра складається зі вступу, трьох розділів, висновків, списку використаних джерел (84 найменування). Загальний обсяг роботи становить 88 сторінки. Основний зміст викладено на 74 сторінках. Робота містить 7 таблиць, 19 рисунків.

ОСНОВНИЙ ЗМІСТ РОБОТИ

У першому розділі «**Основні аспекти формування державного боргу країни**» розглянуто сутність державного боргу, його класифікація, характерні ознаки зовнішнього та внутрішнього державного боргу; особливості державної боргової політики.

У другому розділі «**Обслуговування та аналіз державного боргу України**» проаналізовано динаміку державного боргу України, стан зовнішнього та внутрішнього боргу та особливості погашення внутрішнього та зовнішнього боргів.

У третьому розділі «**Перспективні напрями розвитку політики управління державним боргом**» запропоновано напрями покращення управління державним боргом України, розглянуто можливості застосування іноземного досвіду для удосконалення управління державним боргом в Україні

ВИСНОВКИ

Проведене дослідження дозволило зробити висновки, основні з яких такі:

- Державний борг може досягти досить великого розміру, але він завжди повинен бути певною мірою залежний від ВВП. Перевищення індексу національного боргу відносно обмеженого розміру ВВП, а отже, і інших макроекономічних показників, стає загрозою для економічної безпеки країни.

- Вивчення поточного стану державного боргу України засвідчило зростання основних показників останніх років, не показавши жодних твердих кроків з боку уряду щодо зменшення боргу країни або запровадження ефективної реструктуризації старих боргів. Щоб протистояти сучасним викликам, можна запропонувати використовувати системний підхід до управління державним боргом шляхом надання Комітету з управління борговими зобов'язаннями основних повноважень у цій сфері. Прийняття таких рекомендацій сприятиме ефективному використанню зовнішніх запозичень, допоможе відновити та розвинути «проблемні зони» економіки та збільшити доходи державного бюджету.

- Стратегічною метою державної боргової політики України має стати залучення фінансових ресурсів для ефективної реалізації програм інституційного та інвестиційного розвитку країни із одночасним забезпеченням стабільного співвідношення державного боргу до ВВП.

Важливим завданням стратегічного управління державним боргом є також пошук оптимального співвідношення між борговим та податковим фінансуванням бюджетних видатків.